

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο συγγραφέας ορίζει στο κείμενό του την έννοια της ελευθερίας προβαίνοντας σε χαρακτηρισμούς που αναλύει. Έτσι η ελευθερία ορίζεται ως «ανθρώπινη», αφού είναι ανθρώπινο χαρακτηριστικό, «θεϊκή», γιατί σχετίζεται με την επέμβαση του θεού που ελευθέρωσε τον άνθρωπο από την αμαρτία, και «υπεύθυνη» καθώς αποτελεί χρέος για τον άνθρωπο. Συνακόλουθα, είναι «δυναμική» και «δημιουργική» αφού πρέπει να αξιοποιείται. Ακόμη, η ελευθερία είναι «γρηγορούσα», δεν εφησυχάζει και είναι πάντα σε ετοιμότητα για την αντιμετώπιση τυχόν απειλής της και βέβαια είναι «συγκεκριμένη», αφορά κάθε άνθρωπο και τον ολοκληρώνει. Τέλος, είναι «αρμονική», εξομαλύνει τις ανθρώπινες σχέσεις και δεν πρέπει να καταντά αχαλίνωτη γιατί τότε καταργείται σε ατομικό και εθνικό επίπεδο.

B.1.

Η απειλή κατά της ελευθερίας ή η απώλειά της είναι αυτονόητο ότι κινητοποιεί αγώνες που επιβεβαιώνουν την ανάγκη και την αξία που έχει για τη ζωή του ανθρώπου η δυνατότητα επιλογής και αυτοδιάθεσης. Ωστόσο, η ελευθερία είναι ένα διαρκώς απαιτητό και διεκδικήσιμο αγαθό οπότε η ευθύνη για τη διατήρησή της δεν επιτρέπει τον εφησυχασμό. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αξιοποιείται, να οδηγεί σε επιλογές που δικαιώνονται, να εκπληρώνει υψηλούς στόχους και βέβαια να μην εκφυλίζεται. Προκειμένου να εκπληρωθεί αυτό το χρέος του ανθρώπου (χρέος ατομικό και συλλογικό), πρέπει να του παρέχεται η αγωγή και η παιδεία, η κοινωνική μόρφωση που εμπνέει το σεβασμό στην ελευθερία και υποδεικνύει την ευθύνη της πολιτικής συμμετοχής. Έτσι μόνο με τη διαρκή επαγρύπνηση, ο άνθρωπος γίνεται άξιος της ελευθερίας του.

B.2. α. Η συλλογιστική πορεία με την οποία αναπτύσσεται η παράγραφος είναι παραγωγική. Αυτό συμβαίνει, διότι ο συγγραφέας αναφέρεται ξεκινώντας το λόγο του στην παράγραφο σε κάτι γενικό και αφηρημένο: «Η Ελευθερία, καθώς αισθάνεται πως βρίσκεται αδιάκοπα σε κίνδυνο, είναι γρηγορούσα.» και στη συνέχεια αναφέρεται σε κάτι ειδικό και συγκεκριμένο που δηλώνει πιο συγκεκριμένα τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η ελευθερία και που καθιστούν ταυτόχρονα αναγκαία την εγρήγορσή της, για να τους αντιμετωπίσει: «Δεν εθελουφλεί.....Ανησυχεί.....Κρατεί.....χαθεί».

β. Ζητείται να βρεθεί ένας τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου, ωστόσο θα μπορούσαν να διερευνηθούν παραπάνω από ένας. Πιο συγκεκριμένα, η παράγραφος μπορεί να θεωρηθεί ότι αναπτύσσεται με σχέση αιτίου αποτελέσματος. Ως αίτιο θα μπορούσε να θεωρηθεί το ότι η Ελευθερία αισθάνεται πως βρίσκεται αδιάκοπα σε κίνδυνο και ως αποτελέσματα αυτού το γεγονός ότι δεν επαναπαύεται σ' όσα απόκτησε, δε βυθίζεται στην απόλαυση αγαθών, ανησυχεί...κρατεί σπαθί. Επίσης, μπορεί κανείς να διακρίνει και μια σχέση αντίθεσης, πιο συγκεκριμένα: η Ελευθερία δεν εθελουφλεί....., δε βυθίζεται στη βλάσφημη απόλαυση των αγαθών, αλλά αντίθετα ανησυχεί διαλογίζεται.....κρατεί σπαθί. Σ' αυτήν την περίπτωση ενδεχομένως θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων.

B.3.

Η **μυστηριώδης** εξαφάνιση του αυτόπτη μάρτυρα του εγκλήματος θορύβησε τους αξιωματικούς της Αστυνομίας που έχουν αναλάβει την εξιχνίασή του. Το έργο του Σαίξπηρ «Αγάπης αγώνας **άγνος**» είναι εξαιρετικά δημοφιλές. Η έλλειψη ελεγκτικών μηχανισμών στα οικονομικά της εταιρείας ευνοούσε την **ασυδοσία** εκείνων που χειρίζονταν τα κεφάλαιά της. Η διάσκεψη έχει αποστολή να **εναρμονίσει** τις ενέργειες των φορέων που είναι υπεύθυνοι για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών. Γνωστοί ηθοποιοί **απαρτίζουν** το θίασο Χ, οι παραστάσεις του οποίου σημείωσαν τεράστια εισπρακτική επιτυχία.

B.4. Διάζευξη.

Προκύπτουν.
Ανεύθυνος.
Υπολογίζεται.
Ενδιαφέροντα.

Γ.

Αξιότιμες κυρίες , αξιότιμοι κύριοι,

Σεβαστοί γονείς και καθηγητές

Αγαπητές συμμαθήτριες , αγαπητοί συμμαθητές

Ο άνθρωπος καθίσταται άξιος φορέας του ονόματός του, όταν πορεύεται στη ζωή του, έχοντας ως έρμα ηθικές αξίες και όταν απολαμβάνει προσωπικά, κοινωνικά , πολιτικά και οικονομικά την ελευθερία.. Πολλοί από εμάς θεωρούμε την ελευθερία ως κάτι που έχουμε ήδη κατακτήσει, όμως στις περισσότερες περιπτώσεις αυτό δε συμβαίνει, διότι η ελευθερία απαιτεί καθημερινό αγώνα και προσπάθεια από τον άνθρωπο. Λέγοντας, βέβαια, ελευθερία εννοούμε τη δυνατότητα του ανθρώπου να σκέφτεται και να πράττει κατά βούληση , αδέσμευτος από οποιεσδήποτε πιέσεις άμεσες ή έμμεσες.

ΜΟΡΦΕΣ

A. Εξωτερική ελευθερία

1. **Φυσική:** η απόλυτη ελευθερία · κάθε άνθρωπος γεννιέται ελεύθερος.
2. **Κοινωνική:** αναγνώριση και ικανοποίηση όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου , ως μέλους της κοινωνίας· ισότητα , ισονομία.
3. **Πολιτική:** ελευθερία λόγου και έκφρασης, συμμετοχή στη διοίκηση, στην απονομή της δικαιοσύνης (νομική ελευθερία), το δικαίωμα του "εκλέγειν και του εκλέγεσθαι".
4. **Οικονομική:** οικονομική ανεξαρτησία· το άτομο αδέσμευτο από τις ανάγκες επιβίωσης (η βάση για τις ατομικές και κοινωνικές ελευθερίες).
5. **Εθνική:** εθνική ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα.

B. Εσωτερική ελευθερία

1. **Πνευματική:** ελευθερία πνεύματος, σκέψης, κρίσης, βούλησης.
2. **Ψυχολογική:** η δυνατότητα κάθε ανθρώπου να καθορίζει τις πράξεις του χωρίς να επηρεάζεται από-εσωτερική-εξωτερική βία και καταναγκασμό.
3. **Ηθική:** το να μπορεί η βούληση να κυριαρχεί πάνω στα ταπεινότερα ελατήρια· η σχέση ελευθερίας με την αναγκαιότητα -γνώση.

Είναι γνωστόν, επιπλέον, ότι η ελευθερία είναι ευάλωτη από πλήθος κινδύνων, που υπονομεύουν την ύπαρξή της σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Παράγοντες που απειλούν την ελευθερία σε ατομικό επίπεδο:

- Η κερδοθηρία., διότι αποψιλώνει το έδαφος στο οποίο μπορούν να ανθίσουν οι αρετές
- Ο υπερκαταναλωτισμός, ο οποίος οδηγεί τους ανθρώπους σε μια επικίνδυνη πνευματική ρηχότητα.
- Η έλλειψη ουσιαστικής παιδείας, η οποία νοηματοδοτεί την ύπαρξη του ανθρώπου και τον στρέφει διαρκώς στα σημαντικά , ένα από τα οποία είναι η διεκδίκηση της προσωπικής του ελευθερίας.
- Η υποταγή του ανθρώπου στα κελύσματα των μηχανισμών παραγωγής και προώθησης της μαζικής κουλτούρας, γεγονός που τον ωθεί να σκλαβώνεται στο ευτελές και να μην μπορεί να διακρίνει το ωραίο , που λειτουργεί απολαυστικά και απελευθερωτικά για το σύγχρονο άνθρωπο.

Παράγοντες που απειλούν την ελευθερία σε συλλογικό επίπεδο:

1. Φαλκίδευση Δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
2. Ανεξέλεγκτη άσκηση της εξουσίας από κρατικούς ή ιδιωτικούς φορείς.
3. Υπερσυγκέντρωση της εξουσίας στα χέρια των εκπροσώπων του οικονομικού κεφαλαίου, άσκηση αυτής με τρόπο μη νόμιμο, ο οποίος περιορίζει τη συνταγματική ελευθερία των ανθρώπων.
4. Η εργασιακή ομηρεία , αφού οι περισσότεροι των ανθρώπων εργάζονται περιστασιακά ή με συμβάσεις περιορισμένου χρόνου. Φοβούμενοι την απόλυση ή τη μη επαναπρόσληψη τους είναι διατεθειμένοι να απεμπολήσουν ακόμη και την ελευθερία τους ή και την αξιοπορέπεία τους.

Η ελευθερία ως αγαθό δε χαρίζεται αλλά κατακτιέται μέσα από την εσωτερική πάλη του κάθε ανθρώπου. Κατ' αρχάς χρειάζεται προσωπική θέληση για αυτογνωσία και αυτοπειθαρχία, αυτοκυριαρχία και επιμονή, προκειμένου να καταστείλει ο καθένας το θηριώδες τμήμα της ψυχής του , να αποβάλει τα πάθη και τα μίσση που τον σκλαβώνουν και τον καθιστούν έρμαιο της μνησικακίας του. Μόνο με την άρνηση κάθε μορφής αδυναμίας, πάθους και εξάρτησης, ο άνθρωπος προσεγγίζει το ιδεώδες της ελευθερίας, σε αντίθεση περίπτωση μετατρέπεται σε δούλο των ανεξέλεγκτων ορμών του και παθών του. Τα παραπάνω μπορούν να κατορθωθούν ως αποτελέσματα της ουσιαστικής και ανθρωπιστικής παιδείας, η οποία έχει ως βασικό της στόχο να διαμορφώσει ελεύθερους και δημιουργικούς πολίτες.

Προς την κατεύθυνση αυτή θα συνέβαλε και η συλλογική δράση. Πιο συγκεκριμένα, η κοινωνική, πολιτική και οικονομική ελευθερία κατοχυρώνεται μόνο μέσα από συλλογικούς αγώνες, οι οποίοι έχουν ως στόχο τους να διασφαλίσουν την ισοπολιτεία, την ισονομία και την ισηγορία των ανθρώπων. Μόνο με τη συλλογικότητα ο άνθρωπος θα νιώσει ελεύθερο πρόσωπο που μεριμνά και φροντίζει για το «συνελεύθερο» συνάνθρωπό του, και μόνο τότε η ελευθερία θα συνδεθεί ως αγαθό με τη δικαιοσύνη , τη δημοκρατία και τον ανθρωπισμό.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.